

1. **პროგრამის სახელწოდება:** კულტურის მეცნიერებები
2. **პროგრამის ხელმძღვანელი -** სრული პროფესორი ნინო ჩიქოვანი
3. **მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი:** კულტურის მეცნიერებათა მაგისტრი (MA in Cultural Studies)
4. **პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა:**
  - ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრის ხარისხი კულტურის მეცნიერებებში, ისტორიაში, ფილოსოფიაში, ფილოლოგიაში, აღმოსავლეთმცოდნეობაში, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ბაკალავრის ხარისხი სპეციალობით: სოციოლოგია, ფსიქოლოგია
  - პროგრამაზე დაშვება შესაძლებელია მხოლოდ ერთიანი სამაგისტრო გამოცდის ჩაბარების შემთხვევაში.

5. **სამაგისტრო პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათება**

მიზანი - კულტურის მეცნიერებები ბოლო 30 წლის მანძილზე განვითარდა დასავლურ უნივერსიტეტებში და გავრცელდა მსოფლიოს უდიდეს ნაწილში. კულტურის მეცნიერებათა როგორც კვლევისა და სწავლების ცალკე სფეროს სამშობლოდ დიდი ბრიტანეთი და აშშ ითვლება, მაგრამ დროთა განმავლობაში სხვადასხვა რეგიონსა და ქვეყანაში ჩამოყალიბდა კულტურის კვლევათა განსხვავებული პრობლემატიკა და ტრადიცია. ჩვენთვის, ისევე როგორც, ვთქვათ, ბალკანეთისა და ცივილიზაციათა მიჯნაზე არსებული სხვა რეგიონებისათვის, რომლებიც ცივი ომის შემდგომ პერიოდში კონფლიქტების მთავარ კერებად იქცა, მნიშვნელოვანია კულტურული იდენტურობის, კულტურათა კომუნიკაციის, მიმდინარე კონფლიქტების კულტურული საფუძვლების, ძალადობის კულტურული კონტექსტისა და სხვა საკითხების კვლევა. ჩვენთვის საყურადღებოა პოლიეთნიკურ, მულტიკულტურულ და მრავალკონფესიურ საზოგადოებათა ისტორიული დინამიკა და მისი თანამედროვე შედეგები. ყველა დასახელებული პრობლემა, აკადემიურთან ერთად, პოლიტიკური ინტერესის საგანია. პოლიტიკური გადაწყვეტილებები მით უფრო ადეკვატურია, რაც მეტადაა გათვალისწინებული კულტურული რეალობა და წარსული. ეს ნათლად წარმოაჩენს კულტურის მეცნიერებათა პრაქტიკულ და გამოყენებით მნიშვნელობას. ამერიკელი კულტურანთროპოლოგის, ერთ-ერთი ცნობილი სახელმძღვანელოს ავტორის ადამ კუპერის სიტყვით, კულტურული იდენტობის პრობლემა განუყოფელია კულტურის პოლიტიკისაგან. პიროვნება მხოლოდ იქ და მაშინ შეიძლება იყოს თავისუფალი, სადაც მის ფასეულობებს პატივს სცემენ.

მრავალკულტურულ საზოგადოებებში კულტურული განსხვავებები ყურადღებისა და ზრუნვის საგანი უნდა იყოს (Adam Kuper. Culture. The Anthropologist's Account. Harvard University Press, 2000, p.233). კონფლიქტებითა და დაპირისპირებებით მოცულ გლობალურ სამყაროში თანაარსებობს, ერთი მხრივ, ინტეგრაციისა და უნივერსალიზაციის, მეორე მხრივ კი დეზინტეგრაციისა და ლოკალიზაციის ტენდენციები. მეცნიერება ლოგიკურად მივიდა ისტორიისა და თანამედროვეობის

კულტუროცენტრულ ხედვამდე. კულტურის ფენომენისადმი ინტერესი სულ უფრო იზრდება, მას საგანგებო ადგილი ეთმობა მსოფლიოს მომავალი განვითარების ყველა მეტნაკლებად საყურადღებო ვერსიაში. კულტურის მეცნიერებათა ერთ-ერთი ყველაზე თვალსაჩინო წარმომადგენლის სტიუარტ ჰოლის სიტყვით, კულტურის მეცნიერებები, როგორც პროექტი, უსასრულოა და, ამ თვალსაზრისით, პლურალისტურია, იგი არ არის რაიმე სახის გაბატონებული დისკურსი ან მეტა-დისკურსი. ეს არის პროექტი, რომელიც ყოველთვის გახსნილია იმისათვის, რაც აქამდე ცნობილი არ იყო. მაგრამ მას აქვს გარკვეული ღერძი, საყრდენი, რასთანაც ყველაფერი ეს დაკავშირებულია, აქვს არჩევანი და სწორედ ამიტომ კულტურის კვლევები არის ეს, და არა სხვა რამ (Hall S. Cultural Studies and its Theoretical Legacies. – The Cultural Studies Reader. 2nd . Ed. By Simon During. London; New York: Routledge, 2003). წარმოდგენილი პროგრამა მოიცავს როგორც თეორიულ საკითხებს, ასევე კულტურათა კონკრეტული კვლევის მეთოდებსა და მაგალითებს (case studies).

სტუდენტმა უნდა გაიაზროს ემპირიული მასალის თავმოყრისა და ანალიზის წესი და მიზანი კულტურის კვლევათა სფეროში. ფართო და მრავალფეროვანი თეორიული მიდგომების საფუძველზე, სტუდენტი უნდა დაეუფლოს კულტურის ფენომენის ანალიზის ხერხებსა და მეთოდებს, გაიაზროს კულტურის კვლევის ინტერდისციპლინური ხასიათი. პროგრამის სავალდებულო და არჩევითი კურსები, ასევე სამაგისტრო ნაშრომი სტუდენტს საშუალებას აძლევს, გაიფართოს თეორიული თვალსაწიერი, განავითაროს და დახვეწოს ანალიზისა და ინტერპრეტაციის უნარი, შეიძინოს და განამტკიცოს დამოუკიდებელი კვლევის ჩვევები. შესაბამისად, პროგრამის სავალდებულო და არჩევითი კურსები საერთოა სხვადასხვა სამაგისტრო პროგრამასთან. ეს უზრუნველყოფს კულტურის მეცნიერებათა სფეროსათვის აუცილებელ მრავალმხრივ და ინტერდისციპლინურ ცოდნას.

პროგრამა ამზადებს სტუდენტს შემდგომი კვლევისა და პრაქტიკული საქმიანობისათვის. იგი უნდა ჩამოყალიბდეს ანალიტიკოსად და პრაქტიკოსად კულტურის კვლევათა სფეროში. პროგრამა განკუთვნილია სტუდენტებისათვის, რომლებიც დაინტერესებული არიან ცოდნის გაღრმავებით თეორიულ სფეროში, მისი გამოყენებით კონკრეტულ კულტურათა კვლევასა და პრაქტიკულ საქმიანობაში.

შედეგები: პროგრამის დასრულების შემდეგ მაგისტრს უნდა ჰქონდეს ღრმა ცოდნა შემდეგ საგნებში:

- ცნებითი აპარატი და ძირითადი კონცეფციები კულტურის მეცნიერებებში; სოციალური და კულტურული ანთროპოლოგია. აგრეთვე არჩეულ კურსებში.
- მაგისტრს უნდა შეეძლოს საკითხის გამოკვეთა და დასაბუთება; კვლევის მეთოლოგიური საფუძვლის განსაზღვრა; ემპირიული და თეორიული მასალის შეჯერება და ამის საფუძველზე კულტურული
- პროცესების ანალიზი; ამ უნარ-ჩვევების გამოყენება კონკრეტული საკითხების გადაწყვეტისას პრაქტიკული საქმიანობის პროცესში; კვლევითი და პრაქტიკული მუშაობის შედეგების წერითი და ზეპირი პრეზენტაცია.

დასაქმების სფეროები:

მაგისტრის ხარისხის მქონეს შესაძლებლობა ექნება, იმუშაოს კულტურის პრობლემატიკით დაინტერესებულ სასწავლო და კვლევით დაწესებულებებში. როგორც ექსპერტი, იგი შეიძლება დასაქმდეს სახელმწიფო, არასამთავრობო და კერძო სტრუქტურებში. მისი კომპეტენციის სფერო მოიცავს კულტურის სახელმწიფო პოლიტიკის განსაზღვრას, მედიაპოლიტიკას კულტურის სფეროში, რეგიონული კონფლიქტების კულტურული საფუძვლებისა და მათი მოგვარების გზების ანალიზს, კულტურათა ურთიერთობის გამოცდილების გათვალისწინებას პოლიეთნიკურ, მრავალკონფესიურ და მულტიკულტურულ საზოგადოებაში.

სწავლის გაგრძელების საშუალება: კულტურის მეცნიერებათა მაგისტრის ხარისხის მქონეს, გარდა პრაქტიკული საქმიანობისა, შეუძლია სწავლის გაგრძელება დოქტორანტურის საფეხურზე სხვადასხვა მიმართულებით (მაგალითად, ნაციონალიზმის კვლევები, ევროპული კვლევები, რელიგიური კვლევები, რეგიონული კვლევები, კულტურის სოციოლოგია, კულტურის ფსიქოლოგია და ა.შ.).